

Arvydas Kašauskas yra lietuvių

tapytojas. Tuo galima ne tik pradėti, bet ir baigti šio dailininko kūrybos pristatymą. Bet vis tik pasitikslinkime – kodėl „lietuvių“ ir kodėl „tapytojas“. Pradėkime nuo antrojo termino – 1) apie Arvydo Kašausko TAPYBĄ.

A. Kašauskas yra baigęs monumentaliosios tapybos studijas tuometiniame Lietuvos valstybiniame dailės institute (dabar – Vilniaus dailės akademija). 1982 metais jis apsigynė diplomą freska „Darbas ir mokslas“ Viršuliškių mokykloje-internate. Šis faktas, norime mes to ar ne, yra palikęs neišdildomą žymę ant kiekvieno Arvydo kūrinio. Nesvarbu, aliejiniiais dažais ant drobės, pastelėmis ar anglimi ant kartono, popieriaus visa tai būtų padaryta. Net piešinys ar pastelė savo konstruktyvumu regisi kaip paruošiamosios studijos sieninės tapybos kompozicijoms, nekalbant jau apie paveikslus (al., dr.), primenančius kuo tikriausią al fresco.

Kodėl taip yra?

Nes A. Kašausko tapyba yra monumental. Apibendrinimas, net didybė tvinkčioja ir mažesniame, kameriškai miniatiūriniame ir dideliame, tarytum iš kokios sienos išpjautame formate.

Freskiškas yra A.Kašausko dažo tepimas. Regisi, kad jis aliejumi sujungtus pigmentus ne tepa teptuku, o glaisto, montuoja, net įtrina mentelėmis ar kažkokiais specialiais įrankiais. Tokį įspūdį kuria paveikslų faktūros. Iš tiesų tai yra kuo tikriausi bei normaliausi tapybiniai teptukai – ir nereikia apsigauti.

Be to, lyg nuo itališkojo Renesanso – šviesaus ir giedro kolorito, jo nuotaikos bei atmosferos yra atsispindėjęs Arvydo spalvinis mąstymas/matymas. Tai kuo tikriausias Quattrocento spalvų aidas, tolimi sieninės tapybos klestėjimo prisiminimai. Tame nėra nieko neįprasto ir keisto, ir ypač prieštaraujancio minėtajame A.Kašausko lietuviškumui. Bėlika prisiminti renesansinį Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajorijos mitą apie romėniškas jos kilmės šaknis (esą imperatoriaus Nerono laikais į Baltijos pakrantę italieškieji lietuvių didikų protėviai atvyko patricijaus Palemono vedami). Tad galima deklaruoti, jog A.Kašausko kaip menininko kūryboje reinkarnaciniu būdu atgimsta italieškieji vaizdiniai ar bent jų ilgesys. Tai suponuoja tvirtos, konstruktyvios kompozicinės struktūros a la Luca Signorelli ir spalvos (ten pasitaikantys pigmentai – tokie kaip natūrali ar deginta siena, taip pat umbra veikia kaip iškalbingiausi argumentai).

Iš viso šito kyla antrasis, natūralus klausimas – 2) kiek/ar A.Kašausko tapyba yra LIETUVIŠKA?. Lietuviška ji yra ne tik dėl jos romėniškumo (juk patys suprantame, jog tai tik graži literatūrinė metafora, bet ne rimtas mokslinis faktas!) ar todėl, kad Arvydas yra lietuvis, gimęs Vilniuje, baigęs mokslus minėtame Institute/Akademijoje.

Lietuviškas charakteris slypi pačioje dailininko tapybos plastikoje – neskubrioje, santūrioje, bet kartu su užslėpta „emocijų bomba“. Ypatingai tai ryšku abstrahuotuose peizažuose, pusiau abstrakčiose, taštinėse, gestiškose kompozicijose, kur Arvydas leidžia išsilaisvinti potėpiui ir jam emocionuoti savo nuožiūra bei ritmu.

Toks pats chrestomatiškai tipiškas lietuviškas temperamentas yra išreikštas ir pačia tematika – naratyvu bei siužetinėje linijoje. A.Kašausko tapyba yra iš daugybės serijų ir atskirų kadru sudėliotas reportažas apie Lietuvą, lietuviško kraštovaizdžio dokumentacija ir net tyrimas. Tapytojas keliauja po kraštą, regi jos miestelius ir bažnytkaimius, miškus ir pievas, pelkynus ir upes, atskirus viso to fragmentus bei platesnes panoramas (nekomentuosime jų tipiškų bruožų, nes tam juk žiūrovams ir pateikiami paveikslai), ir tai fiksuoja. Įamžina. Pastarasis pasakymas ypatingai tikslus, kadangi A.Kašausko nutapyti vaizdai sustingsta, nutviekti saulės šviesos ir įvertinti tapytojo žvilgsnio – tam, kad liktų amžinybėje.

Toks yra vienas iš pirminių, esminių pačios tapybos tikslų. Štai todėl Arvydas Kašauskas ir yra lietuvių tapytojas.

Dr. Vidas Poškus